

www.ketab.ir

جغرافیای تاریخی گلیایگان و خوانسار

www.ketab.ir

سرشناسه: دیانتی، غلامعلی، ۱۳۳۴-

عنوان و نام پدیدآور: جغرافیای تاریخی گلبایگان و خوانسار/ غلامعلی دیانتی.

مشخصات نشر: قم: اندیشه و فرهنگ جاویدان، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: ۲۸۵ ص.: نمونه.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۵۲-۷۰-۲

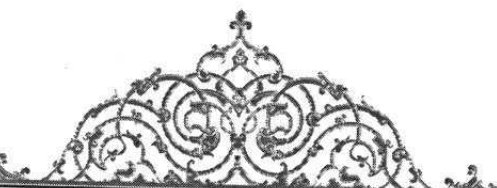
وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: گلبایگان - جغرافیای تاریخی؛ خوانسار - جغرافیای تاریخی

رده بندی کنگره: DSR۲۱۱۷

رده بندی دیویی: ۹۵۵/۹۳۵

شماره ی کتابشناسی ملی: ۸۵۲۶۱۱۹



عنوان کتاب: جغرافیای تاریخی گلبایگان و خوانسار

نویسنده: غلامعلی دیانتی

نوبت چاپ: اول / پاییز ۱۴۰۰ شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۶۰۵۲-۷۰-۲

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱,۲۰۰,۰۰۰ ریال

© «همه حقوق چاپ و نشر برای مؤلف محفوظ است»

مراکز فروش:

• دفتر تهران: خیابان آیت الله کاشانی، بین عقیل و حسن آباد، پلاک ۳۹۶،

دفتر کانون فرهنگی قطعه‌ای از بهشت / تلفکس: ۰۲۱-۴۴۰۳۸۸۰۹

• بخش در مراکز استان‌ها: شرکت باتوق کتاب، تلفن: ۰۲۵-۳۱۰۷۷

• فروش اینترنتی: www.alfehrest.com ، www.ketabegom.com ، www.eafj.ir

دفتر مرکزی:

• قم: خیابان امام، کوچه ۵۹، پلاک ۹۴، طبقه همکف، واحد ۱

کدپستی: ۳۷۱۸۶۶۵۸۳۵ / تلفکس: ۰۲۵-۳۶۵۰۰۴۰۳

• قم: بلوار فردوسی، ۵۵ متری رسالت، نبش کوچه سیزدهم شهرک ولایت

کد پستی: ۳۷۱۵۹۸۴۶۰۰

 [afj_publish](https://www.instagram.com/afj_publish)

 [@afj_publish](https://www.t.me/afj_publish)

 info@eafj.ir

 www.eafj.ir



انشارات اف‌جی پبلشرز

فهرست

مقدمه ۱۵

فصل اول:

پیشینه جغرافیایی تاریخی ۱۹

موقعیت جغرافیایی:	۲۱
معنی واژه گلیایگان	۲۱
قدمت نگارش نام گلیایگان	۲۳
شهری لقب:	۲۵
دوران ترقی:	۲۵
گلیایگان در کتاب‌های فرهنگ لغت	۲۵
نام جریادقان در کتب مسالک و تاریخی	۲۶
بانی افسانه‌ای جریادقان	۲۹
جریادقان در ایالت جبال (عراق عجم)	۳۱
جریادقان در نواحی استرآباد مازندران و اصبهان	۳۲
گلیایگان در ناحیه طبرستان و مازندران	۳۷

فصل دوم:

توصیف گلیایگان و خوانسار در کتب تاریخی، جغرافیایی و سفرنامه‌ای ۴۱

وضع محنت بار جریادقان در اواخر قرن ششم قمری به قلم جرفادقانی	۴۱
وصف جریادقان در «آثار البلاد و اخبار العباد» تألیف در ۶۸۰ هـ. ق	۴۵
توصیف جریادقان در نزهت القلوب تألیف در ۷۴۰ هـ. ق	۴۶

- توصیف سفیر ایتالیا از گلپایگان در سال ۸۷۹ هـ. ق ۴۶
- وصف جربادقان و خوانسار در زینت المجالس تألیف در سال ۱۰۰۴ هـ. ق ۴۷
- جربادقان در اخبار الدول و آثار الاول تألیف در ۱۰۰۸ هـ. ق ۴۸
- عبور پیترو دلاواله جهانگرد ایتالیائی از گلپایگان در سال ۱۰۲۶ هـ. ق ۴۸
- توصیف فن پوزر آلمانی از گلپایگان و خوانسار در سال ۱۰۳۱ هـ. ق ۵۰
- عبور هجراز گوگرد گلپایگان در سال ۱۰۹۷ هـ. ق ۵۰
- عبور «اتر» فرانسوی از خوانسار و گوگرد در سال ۱۱۵۲ هـ. ق ۵۱
- توصیف جرفادقان و خوانسار در آتشکده آذر تألیف لطفعلی بیک آذربیکدلی (متوفی ۱۱۹۵ هـ. ق) ۵۱
- توصیف گلپایگان در ریاض السیاحه تألیف در سال ۱۲۳۷ هـ. ق ۵۲
- توصیف جربادقان و خوانسار در بستان السیاحه تألیف در سال ۱۲۴۸ هـ. ق ۵۲
- عبور کرپورتر سیاح هلمولد از گلپایگان در سال ۱۸۲۰ میلادی (۱۲۳۶ هـ. ق) ۵۳
- عبور نقاش بزرگ فرانسوی از گلپایگان در سال ۱۲۵۴ هـ. ق ۵۴
- گلپایگان و خوانسار در سفرنامه اوزن فلاتدن در سال ۱۲۵۶ هـ. ق ۵۵
- توصیف گلپایگان و خوانسار در سیاحتنامه مسیو چریکف در سال ۱۲۶۷ هـ. ق ۵۷
- ترسیم اولین نقشه شهر گلپایگان در سال ۱۲۶۷ هـ. ق ۶۳
- توصیف نقشه شهر گلپایگان: ۶۳
- نقشه شهر گلپایگان: ۶۶
- وصف گلپایگان و خوانسار در خاطرات «لیدی شیل» در ۱۲۶۸ هـ. ق ۶۷
- توصیف گلپایگان و خوانسار در «سفری به دربار سلطان صاحبقران» در سال ۱۲۷۸ هـ. ق ۷۰
- گلپایگان و خوانسار در خاطرات سیف الدوله در سال ۱۲۸۴ هـ. ق ۷۸
- اعلان [۱۲۹۸ هـ. ق] گم شدن صورت اسامی دهات گلپایگان ۸۰
- توصیف گلپایگان و خوانسار در گنج دانش تألیف در ۱۳۰۵ هـ. ق ۸۱
- توصیف گلپایگان و خوانسار در سفرنامه تهران - شیراز و شرح منازل بین راه در سال ۱۳۰۷ هـ. ق ۸۴
- وصف گلپایگان و خوانسار در سفرنامه جکسن یا «ایران در گذشته و حال» تألیف در ۱۳۲۰ هـ. ق ۸۷

جرباذقان در جغرافیای تاریخی سرزمین‌های خلافت شرقی تألیف در ۱۳۲۲ هـ. ق.	۹۱
وصف گلپایگان و خوانسار در «سرگذشت مسعودی» تنظیم در ۱۳۲۳ هـ. ق.	۹۲
وصف گلپایگان در سفرنامه «ایران امروز» در سال ۱۳۲۵ هـ. ق.	۹۵
طبابت در ایران	۹۸
کاربرد نام جرفادقان تا اوایل قرن ۱۴ قمری	۹۹
راه کاروان روهمدان - گلپایگان - اصفهان	۱۰۰
۱- قلعه وداغ	۱۰۰
۲- قلعه اتابکی یا اتابک	۱۰۱
۳- کاروانسرای روستای دُر	۱۰۲
۴- کاروانسرای گردنه مادر شاه	۱۰۳

فصل سوم:

امور مذهبی، خوشنویسی و خطاطی ۱۰۵

مذهب مردم گلپایگان از قرن پنجم قمری به بعد	۱۰۵
مکان‌های مذهبی - زیارتی منطقه گلپایگان	۱۰۸
احوال و آثار خوشنویسان گلپایگانی	۱۰۹
احوال و آثار خوشنویسان خوانساری	۱۱۳
فهرست اسامی کتب خطی و چاپی به کتابت یا تحریر خطاطان مشهور گلپایگانی و خوانساری	۱۱۷
فوج سرباز گلپایگان (۱۳۱۶-۱۲۶۷ هـ. ق)	۱۱۷

فصل چهارم:

ویزگی‌های بعضی از نمایندگان گلپایگان و خوانسار در مجلس شورای ملی ۱۲۱	۱۲۱
اسامی نمایندگان گلپایگان و خوانسار در مجلس شورای ملی از ابتدا تا انقلاب اسلامی	۱۲۱
نماینده دوره اول مجلس شورای ملی از گلپایگان	۱۲۲
نماینده دوره اول مجلس شورای ملی از خوانسار	۱۲۲
بیوک خان لواءالدوله نماینده دوره دوم	۱۲۳

غضنفرخان امیر منتظم نماینده دوره چهارم	۱۲۷
میرزا محمدخان معظم السلطان نماینده دوره های ۵ و ۶ مجلس شورای ملی	۱۳۱
حسنعلی میرزا دولتشاهی نماینده دوره های ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳	۱۴۱
دکتر عبدالله معظمی نماینده دوره های ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷	۱۴۳
مهندس کیقباد ظفر نماینده دوره های ۱۸ و ۱۹	۱۴۴

فصل پنجم:

تأسیس ژاندارمری و تحولات و نقش آن در امنیت منطقه ۱۵۱

تأسیس ژاندارمری و تحولات آن در ایران به اختصار	۱۵۱
تظلم خواهی جمعی از مالکین و رعایای گلپایگان	۱۵۵
عایدات نواقل [و پیشنهاد توسعه ژاندارمری گلپایگان]	۱۵۶
تعدیات غیرقانونی و درخواست های مجاهدین و ژاندارمری در گلپایگان	۱۵۷
ژاندارمری خوانسار برای مانندن ماهیانه از مردم ششصد تومان حقوق مطالبه می کرد	۱۵۹
قدرشناسی و تشکرات مردم خوانسار از اداره ژاندارمری و رئیس آن	۱۶۰
قدرداری و اظهار رضایت مردم از سید ابراهیم خان رئیس ژاندارمری خوانساری	۱۶۱
اضطراب مردم خوانسار از شایعه موقتی بودن پست ژاندارمری آنجا	۱۶۲
مطالبه حقوق ماهیانه ژاندارمری از مردم خوانسار و اعتراض اهالی به پرداخت حقوق	۱۶۲
تحمیلی	۱۶۲
اخبار تأسیس ژاندارمری در گلپایگان و خوانسار	۱۶۴
ژاندارمری عراق و ولایات ثلاث	۱۶۵
راجع به استقرار پست ژاندارمری	۱۶۶
گلپایگان و ژاندارمری و شدت احتیاج آن	۱۶۷
شکایت ژاندارمری	۱۶۷
امنیة گلپایگان	۱۶۷

فصل ششم:

افتتاح پست و ایاب و ذهاب مرسولات پستی، تلگراف خانه و عدلیه ۱۶۹

افتتاح خط پست اصفهان - خوانسار - گلپایگان	۱۶۹
---	-----

هرج و مرج اوضاع پست خوانسار.....	۱۷۰
راجع به ایاب و ذهاب پست	۱۷۱
سرقت پست خوانسار.....	۱۷۱
سرویس اتومبیل در خط گلپایگان	۱۷۲
مؤسس گاری خانه	۱۷۲
دریافت مالیات نواقل از گاری های پست اراک- اصفهان توسط پیشکار مالیه	
گلپایگان و خوانسار	۱۷۲
تقاضای حذف مالیات از الاغ های کشاورزان گلپایگان	۱۷۳
تأسیس تلگراف خانه و تلفن در گلپایگان و خوانسار مردادماه ۱۳۰۱ ش	۱۷۴
توسعه سیم تلگراف	۱۷۵
مساعدت با مأمور سیم کشی	۱۷۵
افتتاح عدلیه گلپایگان در آبان ۱۳۰۰ ش	۱۷۷
تشکیلات عدلیه در ۱۳۰۷	۱۷۷

فصل هفتم:

امور طبابت و بهداشتی در گلپایگان و خوانسار ۱۷۹

تاریخچه پزشکی بعد از انقلاب مشروطیت در ایران	۱۷۹
تعیین آبله کوب سیار از سوی صحیه کل مملکتی برای گلپایگان و اطراف	۱۸۰
تصدیقات هشت نفر از اطبا از سوی صحیه کل مملکتی در منطقه گلپایگان و خوانسار	
.....	۱۸۱
آغاز طبابت در گلپایگان و خوانسار	۱۸۱
صورت دوا فروشان گلپایگان و کمره و خوانسار	۱۸۳
کسب تکلیف برای اجازه دادن طبابت به هشت نفر	۱۸۳
لزوم جلوگیری از طبابت اطبای فاقد مجوز و ثمربخش نبودن ممانعت از اطبای کلیمی	
.....	۱۸۴
اطباء تصدیقات خود را به مرکز بفرستند	۱۸۵
اعلان رئیس صحیه خمین در بهمن ۱۳۰۵ شمسی	۱۸۶
تقاضای اهالی گلپایگان مبنی بر الزام حکیم نورالله کلیمی چشم پزشک	۱۸۷

مقدمه

مجموعه حاضر به عنوان «جغرافیای تاریخی گلبایگان و خوانسار» نامیده شده است و حاصل بررسی سال‌هایی است که در مورد شناخت تاریخ این دو شهر تلاش و کوشش نمودم. در طی این سال‌ها به منابعی حاوی مطالب تازه و جالب و خواندنی برخورد نمودم و تصمیم گرفتم آن‌ها را به صورت جمله‌های کوتاه در قالب یک نوشتار نقل کنم.

در این راستا دیدم کلیه مطالب را عیناً از کتاب‌های جغرافیایی، سفرنامه‌ها، اخبار روزنامه و اسناد منطبق کنم و در یک منبع یا مآخذ عمده گردآوری کنم تا خواننده، کل مطالب درج شده را مشاهده کند و نیازی به مراجعه به منابع گوناگون نداشته باشد. بدین منظور نام کتاب را جغرافیای تاریخی نام‌گذاری کردم تا اینکه شاخه‌های فرعی و یا تخصصی رشته «جغرافیا» شامل جغرافیای انسانی، اقتصادی، سیاسی، زیستی، کشاورزی، اقلیم، هواشناسی و غیره را نیز شامل گردد که در هر یک از مآخذ به نحوی اشاره به راه، مذهب، درآمد، نحوه زندگی، خرابی و آبادی شهر، تلاش و کوشش حاکم و یا ظلم و جور حاکم، زراعت و یر، صنعت، هنر، کشاورزی، آب آشامیدنی، خلق و خوی مردم و غیره اشاره شده است، بنابراین تا جایی که فرصت یافتم و مشاهده کردم مطالب را عیناً به ترتیب قدمت نقل کردم، البته مطمئناً منابع دیگری هم وجود دارد که بنده ندیده‌ام و یا خبر ندارم.